

ПРОТОКОЛ II
О ДЕФИНИЦИЈИ ПОЈМА „ПРОИЗВОДИ СА ПОРЕКЛОМ”
И МЕТОДАМА АДМИНИСТРАТИВНЕ САРАДЊЕ

САДРЖАЈ

Глава I	ОПШТЕ ОДРЕДБЕ
- Члан 1.	Дефиниције
Глава II	ДЕФИНИЦИЈА ПОЈМА „ПРОИЗВОДИ СА ПОРЕКЛОМ”
- Члан 2.	Општи услови
- Члан 3.	Кумулација у Турској
- Члан 4.	Кумулација у Србији
- Члан 5.	Потпуно добијени производи
- Члан 6.	Довољно обрађени или прерађени производи
- Члан 7.	Недовољни поступци обраде или прераде
- Члан 8.	Квалификациона јединица
- Члан 9.	Прибор, резервни делови и алати
- Члан 10.	Сетови
- Члан 11.	Неутрални елементи
Глава III	ТЕРИТОРИЈАЛНИ УСЛОВИ
- Члан 12.	Начело територијалности
- Члан 13.	Директни транспорт
- Члан 14.	Изложбе
Глава IV	ПОВРАЋАЈ ИЛИ ОСЛОБОЂЕЊА
- Члан 15.	Забрана повраћаја или ослобођења од царине
Глава V	ДОКАЗ О ПОРЕКЛУ
- Члан 16.	Општи услови
- Члан 17.	Поступак издавања уверења о кретању робе EUR.1
- Члан 18.	Накнадно издавање уверења о кретању робе EUR.1
- Члан 19.	Издавање дупликата уверења о кретању робе EUR.1
- Члан 20.	Издавање уверења о кретању робе EUR.1 на основу издатог или претходно попуњеног доказа о пореклу
- Члан 21.	Одвојено књиговодствено исказивање
- Члан 22.	Услови за попуњавање изјаве на фактури
- Члан 23.	Овлашћени извозник
- Члан 24.	Важност доказа о пореклу
- Члан 25.	Подношење доказа о пореклу
- Члан 26.	Сукцесивни увоз
- Члан 27.	Изузећа од доказивања порекла
- Члан 28.	Пратећи документи
- Члан 29.	Чување доказа о пореклу и пратеће документације

- Члан 30. Неслагање и формалне грешке
- Члан 31. Износи изражени у еврима

Глава VI МЕТОДИ АДМИНИСТРАТИВНЕ САРАДЊЕ

- Члан 32. Међусобна помоћ
- Члан 33. Провера доказа о пореклу
- Члан 34. Решавање спорова
- Члан 35. Казне
- Члан 36. Слободне зоне

Глава VII ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

- Члан 37. Роба у провозу или у складишту
- Члан 38. Прилози
- Члан 39. Измене Протокола

Листа прилога

Прилог I: Уводне напомене уз Листу у Прилогу II

Прилог II: Листа обраде или прераде коју треба извршити на материјалима без порекла како би прерађени производ могао да стекне статус производа са пореклом

Прилог III: Обрасци уверења о кретању робе EUR.1 и захтева за издавање уверења о кретању робе EUR.1

Прилог IV: Текст изјаве на фактури

Прилог V: Производи искључени из кумулације предвиђене у чл. 3. и 4.

Заједничка декларација

Г л а в а I

ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Дефиниције

За потребе овог Протокола:

- (а) „израда” значи било коју врсту обраде или прераде, укључујући склапање или посебне поступке;
- (б) „материјал” значи било који састојак, сировину, компоненту или део итд. који се користе у изради производа;
- (в) „производ” значи производ који се израђује, чак и ако је намењен за каснију употребу у неком другом поступку израде;
- (г) „роба” значи и материјале и производе;
- (д) „царинска вредност” значи вредност утврђену у складу са Споразумом о примени члана VII Општег споразума о царинама и трговини GATT (WTO Споразум о царинској вредности) из 1994;
- (ђ) „цена франко фабрика” значи цену плаћену за производ произвођачу у Турској или у Србији у чијем је предузећу обављена задња обрада или прерада, под условом да та цена укључује вредност свих употребљених материјала, уз одбитак унутрашњих пореза који се враћају или се могу вратити након извоза добијеног производа;
- (е) „вредност материјала” значи царинску вредност у време увоза употребљених материјала без порекла или, ако она није позната и не може се утврдити, прву цену која се може утврдити а која се за те материјале плаћа у Турској или у Србији;
- (ж) „вредност материјала са пореклом” значи вредност материјала из тачке (е) примењену *mutatis mutandis*;
- (з) „додата вредност” подразумева цену производа на паритету франко фабрика, умањену за царинску вредност сваког укљученог материјала пореклом из земаља из чл. 3. и 4. или, ако царинска вредност није позната и не може се утврдити, прву цену која се може утврдити, а која се за те материјале плаћа у Турској или у Србији;
- (и) „главе” и „тарифни бројеви” значе главе и тарифне бројеве (четвороцифрене ознаке) коришћене у номенклатури која чини Хармонизовани систем назива и шифарских ознака роба (у даљем тексту „Хармонизовани систем” или „ХС”);
- (ј) „сврстан” се односи на сврставање производа или материјала у одређени тарифни број;
- (к) „пошиљка” значи производе које један извозник истовремено шаље једном примаоцу или производе обухваћене једним превозним документом који покрива њихову допрему од извозника до примаоца или, у недостатку таквог документа, производе обухваћене једном фактуром;
- (л) „територије” укључује територијалне воде;

Г л а в а II

ДЕФИНИЦИЈА ПОЈМА „ПРОИЗВОДИ СА ПОРЕКЛОМ”

Члан 2.

Општи услови

1. За сврхе спровођења овог споразума, следећи производи ће се сматрати производима са пореклом из Турске:
 - (а) производи у потпуности добијени у Турској у смислу члана 5. овог протокола;
 - (б) производи добијени у Турској који укључују материјале који нису у потпуности тамо добијени, под условом да су ти материјали прошли довољну обраду или прераду у Турској у смислу члана 6. овог протокола.
2. За сврхе спровођења овог споразума, следећи производи ће се сматрати производима са пореклом из Србије:
 - (а) производи у потпуности добијени у Србији у смислу члана 5. овог протокола;
 - (б) производи добијени у Србији који укључују материјале који нису у потпуности тамо добијени, под условом да су ти материјали прошли довољну обраду или прераду у Србији у смислу члана 6. овог Протокола.

Члан 3.

Кумулација у Турској

1. У смислу одредаба члана 2. став 1, производи ће се сматрати производима пореклом из Турске уколико су тамо добијени, а садрже материјале пореклом из Србије, из Турске или било које друге земље или територије која је укључена или повезана у Процес стабилизације и придруживања Европској унији¹ или садрже материјале пореклом из Заједнице на које се примењује Одлука Већа за удруживање Европске заједнице и Турске бр. 1/95 од 22. децембра 1995. године,² под условом да су у Турској били предмет обраде или прераде која премашује поступке наведене у члану 7. Није неопходно да такви материјали прођу довољну обраду или прераду.
2. Уколико обрада или прерада извршена у Турској не премашује поступке наведене у члану 7, добијени производ сматраће се производом пореклом из Турске само уколико је тамо додата вредност већа од вредности коришћених материјала са пореклом из било које земље или територије наведене у ставу 1. Уколико то није случај, добијени производ сматраће се производом са пореклом оне земље или територије чији материјал са пореклом, коришћен у производњи у Турској, учествује са највећом вредношћу.

¹ Као што је дефинисано у Закључцима Савета за опште послове у априлу 1997. године и Саопштењу Комисије у мају 1999. године о успостављању Процеса стабилизације и придруживања између Европске заједнице и земаља западног Балкана.

² Одлука Већа за удруживање Европске заједнице и Турске бр. 1/95 од 22. децембра 1995. године примењује се на производе који се не сматрају пољопривредним производима, као што је дефинисано у Споразуму о успостављању асоцијације између Европске економске заједнице и Турске, и који не представљају угаљ и производе од челика, као што је дефинисано у Споразуму између Европске заједнице за угаљ и челик и Републике Турске о трговини производима обухваћеним споразумом којим се успоставља Европска заједница за угаљ и челик.

3. Производи пореклом из једне земље или територије наведене у ставу 1, који у Турској нису били предмет никакве обраде или прераде, задржавају своје порекло уколико се извозе у неку од тих земаља или територија.
4. Кумулација предвиђена у овом члану може се применити само под условом:
 - (а) да се између земаља или територија укључених у стицање статуса робе са пореклом и земаља или територија одредишта примењује споразум о преференцијалној трговини, у складу са чл. XXIV Општег споразума о царинама и трговини (GATT);
 - (б) да су материјали и производи стекли статус робе са пореклом применом правила о пореклу која су идентична правилима датим у овом протоколу;и
 - (в) да су обавештења о испуњености нужних услова за примену кумулације објављена у Службеном гласнику у Турској и у Србији, у складу са националним прописима.

Турска ће доставити Србији детаље Споразума и одговарајућих правила о пореклу, који се примењују са другим земљама и територијама наведеним у ставу 1.

Кумулација предвиђена у овом члану не примењује се на производе обухваћене Прилогом V.

Члан 4.

Кумулација у Србији

1. У смислу одредаба члана 2. став 2, производи ће се сматрати производима пореклом из Србије уколико су тамо добијени, а садрже материјале пореклом из Турске, из Србије или било које друге земље или територије која је укључена или повезана у Процес стабилизације и придруживања Европској унији³ или садрже материјале пореклом из Заједнице на које се примењује Одлука Већа за удруживање Европске заједнице и Турске бр. 1/95 од 22. децембра 1995. године,⁴ под условом да су у Србији били предмет обраде или прераде која премашује поступке наведене у члану 7. Није неопходно да такви материјали прођу довољну обраду или прераду.
2. Уколико обрада или прерада извршена у Србији не премашује поступке наведене у члану 7, добијени производ сматраће се производом пореклом из Србије само уколико је тамо додата вредност већа од вредности коришћених материјала са пореклом из било које земље или територије наведене у ставу 1. Уколико то није случај, добијени производ сматраће се производом са пореклом оне земље или територије чији материјал са пореклом, коришћен у производњи у Србији, учествује са највећом вредношћу.

³ Као што је дефинисано у Закључцима Савета за опште послове у априлу 1997. године и Саопштењу Комисије у мају 1999. године о успостављању Процеса стабилизације и придруживања између Европске заједнице и земаља западног Балкана.

⁴ Одлука Већа за удруживање Европске заједнице и Турске бр. 1/95 од 22. децембра 1995. године примењује се на производе који се не сматрају пољопривредним производима, као што је дефинисано у Споразуму о успостављању асоцијације између Европске економске заједнице и Турске, и који не представљају угаљ и производе од челика, као што је дефинисано у Споразуму између Европске заједнице за угаљ и челик и Републике Турске о трговини производима обухваћеним споразумом којим се успоставља Европска заједница за угаљ и челик.

3. Производи пореклом из једне земље или територије наведене у ставу 1, који у Србији нису били предмет никакве обраде или прераде, задржавају своје порекло уколико се извозе у неку од тих земаља или територија.
4. Кумулација предвиђена у овом члану може се применити само под условом:
 - (а) да се између земаља или територија укључених у стицање статуса робе са пореклом и земаља или територија одредишта примењује споразум о преференцијалној трговини, у складу са чл. XXIV Општег споразума о царинама и трговини (GATT);
 - (б) да су материјали и производи стекли статус робе са пореклом применом правила о пореклу која су идентична правилима датим у овом протоколу;и
 - (в) да су обавештења о испуњености нужних услова за примену кумулације објављена у Службеном гласнику у Турској и у Србији, у складу са националним прописима.

Србија ће доставити Турској детаље Споразума, укључујући датуме њиховог ступања на снагу, и одговарајућих правила о пореклу, који се примењују са другим земљама и територијама наведеним у ставу 1.

Кумулација предвиђена у овом члану не примењује се на производе обухваћене Прилогом V.

Члан 5.

Потпуно добијени производи

1. Потпуно добијеним производима у Турској или у Србији сматрају се:
 - (а) минерални производи извађени из земље или морског дна;
 - (б) тамо убрани или пожњевени биљни производи;
 - (в) тамо окоћене и узгојене живе животиње;
 - (г) производи добијени од тамо узгојених живих животиња;
 - (д) производи тамо добијени ловом или риболовом;
 - (ђ) производи морског риболова и други производи који су извађени из мора ван територијалних вода Турске или Србије, њеним пловилима;
 - (е) производи израђени на њеним бродовима фабрикама искључиво од производа из става (ђ);
 - (ж) тамо прикупљени употребљавани предмети, намењени само за рециклирање сировина, укључујући употребљаване аутомобилске гуме које се могу користити само за протектирање или као отпад;
 - (з) отпад и отпадне материје од производних активности спроведених тамо;
 - (и) производи извађени с морског дна или подземља ван њених територијалних вода, под условом да она има искључива права на обраду тог дна или подземља;
 - (ј) роба тамо произведена искључиво од производа наведених у ставовима (а) до (и).

2. Појмови „њена пловила” и „њени бродови фабрике” у ставу 1. тачке (ђ) и (е) примењују се само на пловила и бродове фабрике:
 - (а) који су регистровани или се воде у Турској или у Србији;
 - (б) који плове под заставом Турске или Србије;
 - (в) који су најмање 50% у власништву држављана Турске или Србије, или фирме са седиштем у једној од тих држава, у којој директор или директори, председник пословодног или надзорног одбора те већина чланова тих одбора су држављани Турске или Србије, те у којима, додатно, у случају партнерства или друштава с ограниченом одговорношћу најмање половина капитала припада тим државама или јавним телима или држављанима тих држава;
 - (г) на којима су командант и официри држављани Турске или Србије; и
 - (д) на којима су најмање 75% посаде држављани Турске или Србије.

Члан 6.

Довољно обрађени или прерађени производи

1. За потребе члана 2, производи који нису потпуно добијени морају се сматрати довољно обрађеним или прерађеним кад су испуњени услови наведени у листи из Прилога II.

Горе поменути услови означавају за све производе обухваћене овим споразумом обраду или прераду које се морају обавити на материјалима без порекла који се користе у изради, те се примењују у односу само на такве материјале. Из тога следи да ако се производ који је стекао порекло испуњењем услова наведених у листи, користи за израду неког другог производа, тада се на њега не односе услови применљиви на производ у који се он уграђује, те се не узимају у обзир материјали без порекла који су евентуално коришћени у његовој изради.

2. Без обзира на услове из става 1, материјали без порекла који се према условима из листе не би смели користити у изради одређеног производа, ипак се могу користити, под условом:
 - (а) да њихова укупна вредност не прелази 10% цене производа франко фабрика;
 - (б) да се применом овог става не прекорачи било који од процената наведених у листи као максимална вредност материјала без порекла.

Овај став не примењује се на производе обухваћене Главама 50 до 63 Хармонизованог система.

3. На ст. 1. и 2. примењују се одредбе члана 7.

Члан 7.

Недовољни поступци обраде или прераде

1. Узимајући у обзир одредбе става 2. овог члана, следеће операције треба сматрати обрадом или прерадом која није довољна да би производ добио статус производа са пореклом, било да су или не испуњени услови из члана 6:
 - а) поступци за очување робе у добром стању за време превоза и складиштења;
 - б) растављање и састављање пошилјки;

- в) прање, чишћење, уклањање прашине, корозије, уља, боје или других материја за прекривање;
 - г) пеглање или пресовање текстила;
 - д) једноставни поступци бојења и полирања;
 - ђ) комишање, бељење, делимично или у целини, полирање и глазирање жита и пиринча;
 - е) поступци бојења шећера или обликовања шећерних коцки;
 - ж) гуљење, уклањање коштица и љуштење воћа, орашчића и поврћа;
 - з) брушење, једноставно дробљење или једноставно резање;
 - и) пребирање, просејавање, сортирање, разврставање, градирање и спаривање (укључујући и састављање гарнитуре производа);
 - ј) једноставно паковање у тегле, конзерве, чутуре, кесице, сандуке, кутије, учвршћивање на картоне или плоче, итд., као и сви остали поступци паковања;
 - к) додавање ознака, налепница, натписа и других сличних знакова за разликовање производа и њихове амбалаже;
 - л) једноставно мешање производа, били они различити или не; мешање шећера са било којим другим материјалом;
 - љ) једноставно склапање делова како би се произвео целовит производ, или растављање производа на делове;
 - м) комбинација два или више поступака, наведених у подставовима од а) до љ);
 - н) клање животиња.
2. Када се утврђује да ли је обрада или прерада извршена на производу недовољна у смислу става 1, сви поступци обављени на производу у Турској или у Србији узете се у обзир заједно.

Члан 8.

Квалификациона јединица

1. Квалификациона јединица за примену одредби овог протокола конкретни је производ, који се сматра основном јединицом, када се роба сврстава применом номенклатуре Хармонизованог система.
- Из тог произлази да:
- (а) кад се производ који се састоји од групе или склопа елемената, сврстава у један тарифни број Хармонизованог система, таква целина чини једну квалификациону јединицу;
 - (б) кад се пошилјка састоји од низа истих производа сврстаних у исти тарифни број Хармонизованог система, сваки производ мора се узимати појединачно приликом примене одредби овог протокола.
2. Када се, у складу са Основним правилом 5 за тумачење Хармонизованог система, амбалажа сврстава заједно са производом, она ће бити укључена и за потребе утврђивања порекла.

Члан 9.

Прибор, резервни делови и алати

Прибор, резервни делови и алати испоручени са опремом, машином, уређајем или возилом, који су део нормалне опреме и укључени у њену цену или који нису посебно фактурисани, сматрају се саставним делом те опреме, машине, уређаја или возила.

Члан 10.

Сетови

Сетови, како су дефинисани Основним правилом 3 Хармонизованог система, сматрају се производом са пореклом, када све компоненте сета имају порекло. Међутим, када се сет састоји од производа са пореклом и производа без порекла, сматраће се производом са пореклом под условом да вредност производа без порекла не премашује 15% цене сета франко фабрика.

Члан 11.

Неутрални елементи

Да би се утврдило да ли је неки производ са пореклом, није потребно одређивати порекло онога што је могло бити коришћено у његовој изради, како следи:

- (а) енергија и гориво;
- (б) постројења и опрема;
- (в) машине и алати;
- (г) роба која не улази нити је намењена томе да уђе у коначни састав производа.

Г л а в а III

ТЕРИТОРИЈАЛНИ УСЛОВИ

Члан 12.

Начело територијалности

1. Осим у случајевима предвиђеним у чл. 3. и 4. и ставу 3. овог члана, услови за стицање статуса производа са пореклом наведени у Глави II морају бити испуњени без прекида у Турској или у Србији.
2. Осим у случајевима предвиђеним у чл. 3. и 4, када се производи са пореклом, извезени из Турске или из Србије у неку другу земљу врате, морају се сматрати производима без порекла, осим када је царинским органима на задовољавајући начин могуће доказати:
 - (а) да је враћена роба она иста која је била извезена; и
 - (б) да није била подвргнута никаквом другом поступку осим оном који је био потребан да се роба очува у добром стању док је била у тој земљи или док је била извезена.
3. За стицање статуса производа са пореклом у складу са условима изнетим у Глави II неће бити од утицаја обрада или прерада извршена ван Турске или Србије на материјалима извезеним из Турске или из Србије и накнадно поново увезеним тамо, под условом:

- (а) да су ти материјали у потпуности добијени у Турској или у Србији или су пре извоза прошли обраду или прераду која премашује поступке наведене у члану 7;
- и
- (б) да је царинским органима на задовољавајући начин могуће доказати:
- 1) да је поновно увезена роба добијена обрадом или прерадом извезених материјала; и
 - 2) да укупна додата вредност остварена ван Турске или Србије применом одредаба овог члана не прелази 10% цене производа франко фабрика крајњег производа за који се тражи статус производа са пореклом.
4. За потребе става 3, услови за стицање статуса производа са пореклом изнети у Глави II неће се применити на обраду или прераду обављену ван Турске или Србије. Али када је, у листи у Прилогу II, за одређивање статуса порекла за крајњи производ предвиђено правило које одређује максималну вредност за све уграђене материјале без порекла, укупна вредност материјала без порекла уграђених у земљи или територији односне стране, заједно са укупном додатом вредношћу оствареном ван Турске и Србије уз примену одредаба овог члана, не сме премашити наведени проценат.
 5. За потребе примене одредби ст. 3. и 4. „укупна додата вредност” значи све трошкове који настану ван Турске или Србије, укључујући вредност тамо уграђених материјала.
 6. Одредбе ст. 3. и 4. неће се применити на производе који не испуњавају услове наведене у листи у Прилогу II или који се могу сматрати довољно обрађеним или прерађеним једино уколико се примене општа одступања предвиђена чланом 6. став 2.
 7. Одредбе ст. 3. и 4. неће се примењивати на производе који се сврставају у главе 50 до 63 Хармонизованог система.
 8. Свака врста обраде или прераде обухваћена одредбама овог члана обављена ван Турске или Србије, треба да буде обављена по поступку пасивног оплеменења, или сличном поступку.

Члан 13.

Директни транспорт

1. Повлашћени третман предвиђен Споразумом примењује се само на производе који задовољавају услове из овог протокола, који се директно транспортују између Турске и Србије или преко територија других земаља или територија наведених у чл. 3. и 4. Међутим, производи који чине једну јединствену пошиљку могу се транспортовати преко других територија и могу се, ако то околности налажу, претоварити или привремено ускладиштити на тим територијама, под условом да роба остане под надзором царинских органа у земљи транзита или складиштења и да се не подвргава другим поступцима осим истовара, поновног утовара или било ког поступка намењеног њеном очувању у добром стању.

Производи са пореклом могу се цевоводима транспортовати преко других подручја ван Турске или Србије.
2. Докази о томе да су испуњени услови из става 1. пружиће се царинским органима земље увознице подношењем:

- (а) транспортног документа који обухвата пут од земље извознице кроз земљу транзита; или
- (б) уверења издатог од стране царинских органа земље транзита:
 - (1) које садржи тачан опис производа;
 - (2) у коме се наводи датум истовара и поновног утовара производа и, где је то могуће, имена бродова или друге ознаке употребљених превозних средстава;
- и
- (3) у коме се потврђују услови под којима су се производи налазили у земљи транзита; или
- (в) у недостатку поменутих, све друге уверљиве документе.

Члан 14.

Изложбе

1. На производе са пореклом који се шаљу на изложбу у земљу или територију, осим оних наведених у чл. 3. и 4, и након изложбе се продају ради увоза у Турску или Србију примењиваће се одредбе Споразума под условом да се царинским органима на задовољавајући начин докаже:
 - (а) да је извозник послао те производе из Турске или из Србије у земљу у којој се одржавала изложба и да их је тамо излагао;
 - (б) да је извозник продао производе или их је на неки други начин уступио неком лицу у Турској или у Србији;
 - (в) да су производи испоручени за време или одмах после изложбе, у стању у којем су били и упућени на изложбу;
- и
- (г) да производи, након упућивања на изложбу, нису били коришћени ни за какву другу сврху осим показивања на изложби.
2. Доказ о пореклу мора се издати или попунити у складу са одредбама Главе V и предати царинским органима земље увознице на уобичајен начин. На њему мора стајати име и адреса изложбе. У случају потребе могу се захтевати додатни документарни докази о условима под којима су производи били излагани.
3. Одредбе става 1. примењују се на било коју трговинску, индустријску, пољопривредну или занатску изложбу, сајам или сличну јавну приредбу или излагање који се не организују у приватне сврхе у трговинама и пословним просторима са намером продаје страних производа, и за време којих производи остају под царинским надзором.

Глава IV

ПОВРАЋАЈ ИЛИ ОСЛОБОЂЕЊА

Члан 15.

Забрана повраћаја или ослобођења од царине

1. Материјали без порекла који су употребљени за израду производа са пореклом у Турској, у Србији или у некој другој земљи или територији наведеној у чл. 3. и 4, за који је доказ о пореклу издат или сачињен у складу с одредбама Главе V, неће у Турској или у Србији бити предмет повраћаја или ослобођења од плаћања царине било које врсте.
2. Забрана из става 1. примењиваће се на сваки поступак којим се предвиђа повраћај, ослобођење или неплаћање, било делимично или потпуно, царина или дажбина са истоветним учинком које се у Турској или у Србији примењују на материјал употребљен у производњи ако се такав повраћај, ослобађање или неплаћање, изричито или у пракси, примењује када се производи добијени од тога материјала извозе, али не и када се тамо задржавају ради домаће употребе.
3. Извозник производа на које се односи доказ о пореклу мора бити спреман да у сваком тренутку, на захтев царинских органа, поднесе све потребне исправе којима се доказује да у вези са материјалом без порекла, који је употребљен у производњи тих производа, није остварен никакав повраћај царине и да су све царине или дажбине са истоветним учинком које се примењују на такав материјал у стварности и плаћене.
4. Одредбе ст. 1-3. такође ће се примењивати у вези са амбалажом у смислу члана 8. став 2, прибором, резервним деловима и алатима у смислу члана 9. и производима у сету у смислу члана 10, ако су такви производи без порекла.
5. Одредбе ст. 1-4. примењиваће се искључиво у вези са материјалом оне врсте на коју се Споразум примењује. Такође, ове одредбе не искључују примену института повраћаја извозних царина на пољопривредне производе који се при извозу примењује у складу са одредбама Споразума.

Г л а в а V

ДОКАЗ О ПОРЕКЛУ

Члан 16.

Општи услови

1. Производи са пореклом из Турске ће код увоза у Србију, а производи пореклом из Србије ће код увоза у Турску имати олакшице у оквиру Споразума уколико је поднет један од следећих докумената:
 - (а) Уверење о кретању робе EUR.1, чији узорак је дат у Прилогу III, или
 - (б) У случајевима наведеним у члану 22. став 1, изјава (у даљем тексту: „изјава на фактури“), коју извозник уноси на фактуру, доставницу или било који други комерцијални документ који довољно детаљно описује производе о којима је реч и тако омогућује њихову идентификацију, чији текст је дат у Прилогу IV.

2. Поред случајева наведених у ставу 1, производи са пореклом у смислу овог Протокола, у случајевима наведеним у члану 27, користиће погодности овог споразума без обавезе подношења било ког од доказа о пореклу наведених у ставу 1.

Члан 17.

Поступак издавања уверења о кретању робе EUR.1

1. Уверења о кретању робе EUR.1 издају царински органи у земљи извозници на писмени захтев извозника или његовог овлашћеног представника, а на одговорност извозника.
2. За ту сврху извозник или његов овлашћени представник попуњава уверење о кретању робе EUR.1 и образац захтева, чији су узорци дати у Прилогу III. Поменути образци попуњавају се на једном од језика на којима је Споразум потписан и у складу са одредбама националног законодавства земље извознице. Ако се образци попуњавају руком, треба писати мастилом и штампаним словима. Опис производа уноси се у рубрику резервисану за ту намену, без празних редова. Ако поље није сасвим попуњено повлачи се водоравна линија испод задњег реда описа, а празан простор се прецртава.
3. Извозник који подноси захтев за издавање уверења о кретању робе EUR.1 мора бити спреман да у свако доба на захтев царинских органа земље извознице у којој је издато уверење о кретању робе EUR.1 поднесе на увид све одговарајуће документе којима се доказује порекло производа на који се то односи, као и то да су испуњени други услови из овог протокола.
4. Уверење о кретању робе EUR.1 издају царински органи Турске или Србије, ако се производи о којима је реч могу сматрати производима са пореклом из Турске, из Србије или из неке од земаља или територија наведених у чл. 3. и 4. и ако испуњавају друге услове из овог протокола.
5. Царински органи који издају уверења о кретању робе EUR.1 предузеће све потребне кораке за проверу порекла производа и испуњења других услова из овог протокола. У том циљу имају право да захтевају било које доказе и да спроведу било који преглед извозникових рачуна или било коју другу проверу коју сматрају потребном. Они ће такође обезбедити да се образци наведени у ставу 2. правилно попуњавају. Посебно ће проверавати да ли је простор резервисан за опис производа попуњен на начин који искључује сваку могућност неистинитих допуњавања.
6. Датум издавања уверења о кретању робе EUR.1 назначаваче се у рубрици 11 уверења.
7. Уверење о кретању робе EUR.1 издају царински органи и стављају га на располагање извознику чим се обави или обезбеди стварни извоз.

Члан 18.

Накнадно издавање уверења о кретању робе EUR.1

1. Без обзира на члан 17. став 7, уверење о кретању робе EUR.1 може се изузетно издати након извоза производа на које се оно односи, ако:
 - (а) оно није било издато у време извоза због грешака или ненамерних пропуста или посебних околности;или

- (б) ако се царинским органима на задовољавајући начин докаже да је уверење о кретању робе EUR.1 било издато, али при увозу није било прихваћено због техничких разлога.
2. За примену става 1, извозник мора у свом захтеву назначити време и место извоза производа на које се односи уверење о кретању робе EUR.1 и навести разлоге свог захтева.
 3. Царински органи могу накнадно издати уверење о кретању робе EUR.1 једино након што провером утврде да се подаци из извозничког захтева слажу са онима из одговарајуће евиденције.
 4. Накнадно издато уверење о кретању робе EUR.1 мора бити означено следећом напоменом на енглеском језику:
„ISSUED RETROSPECTIVELY”,
 5. Напомена из става 4. уноси се у рубрику „Напомене” уверења о кретању робе EUR.1.

Члан 19.

Издавање дупликата уверења о кретању робе EUR.1

1. У случају крађе, губитка или уништења уверења о кретању робе EUR.1, извозник може поднети захтев царинским органима који су издали уверење за издавање дупликата на основу извозне документације коју поседује.
2. Тако издат дупликат мора бити означен следећом напоменом на енглеском језику:
„DUPLICATE”,
3. Напомена из става 2. уноси се у рубрику „Напомене” дупликата уверења о кретању робе EUR.1.
4. Дупликат мора носити датум издавања оригиналног уверења о кретању робе EUR.1 и важи од тог датума.

Члан 20.

Издавање уверења о кретању робе EUR.1 на основу издатог или претходно сачињеног доказа о пореклу

Кад се производи са пореклом налазе под царинским надзором у Турској или у Србији, оригинални доказ о пореклу биће могуће заменити са једним или више уверења о кретању робе EUR.1 у циљу слања свих или неких од тих производа на друга места у Турској или у Србији. Заменско уверење(а) о кретању робе EUR.1 издаје царинарница под чијим се надзором производи налазе.

Члан 21.

Одвојено књиговодствено исказивање

1. Ако настану значајни трошкови или материјалне потешкоће у чувању одвојених залиха материјала са пореклом и материјала без порекла, који су једнаки или међусобно замењиви, царински органи могу, на писмени захтев заинтересованих, дозволити такозвани метод “одвојеног књиговодственог исказивања” (у даљем тексту: метод), за вођење таквих залиха.
2. Овај метод мора бити способан да обезбеди, у одређеном периоду, да број добијених производа који се сматрају производима са пореклом буде једнак ономе који би се добио да су залихе биле физички одвојене.

3. Царински органи могу дати такво одобрење наведено у ставу 1. под било којим условима, који се сматрају потребним.
4. Овај метод се евидентира и примењује на основу општих књиговодствених начела која важе у земљи у којој је производ био произведен.
5. Корисник ове олакшице може сачинити односно затражити доказ о пореклу, у зависности од случаја, за оне количине производа које се могу сматрати производима са пореклом. На захтев царинског органа, корисник ће дати изјаву о начину вођења количина.
6. Царински органи ће контролисати коришћење одобрења и могу га одузети у било ком тренутку, ако га корисник на било који начин неисправно користи или пропусти да испуни неки од услова прописаних овим протоколом.

Члан 22.

Услови за сачињавање изјаве на фактури

1. Изјаву на фактури из члана 16. став 1. тачка (б) може сачинити:
 - (а) овлашћени извозник у смислу члана 23,
или
 - (б) било који извозник за било коју пошиљку која се састоји од једног или више пакета који садрже производе са пореклом, чија укупна вредност не прелази 6.000 евра.
2. Изјава на фактури може се сачинити ако се наведени производи могу сматрати производима са пореклом из Турске, из Србије или из неке друге земље или територије наведене у чл. 3. и 4. и ако испуњавају друге услове из овог протокола.
3. Извозник који сачињава изјаву на фактури биће спреман да у било које време, на захтев царинских органа земље извознице, поднесе на увид све одговарајуће документе којима се доказује порекло за одговарајућу робу, као и то да су испуњени остали услови из овог протокола.
4. Изјаву на фактури извозник ће сачинити тако што ће је откуцати машином, отиснути печатом или одштампати на фактури, доставници или другом комерцијалном документу, с тим да ће за изјаву чији се текст налази у Прилогу IV користити једну од језичких верзија наведених у том прилогу и у складу са одредбама националног законодавства земље извознице. Ако се изјава исписује руком, мора бити написана мастилом и штампаним словима.
5. Изјаве на фактури морају носити оригинални својеручни потпис извозника. Међутим, овлашћени извозник у смислу члана 23. не мора потписивати такве изјаве под условом да се пред царинским органима земље извознице писмено обавезе да преузима пуну одговорност за сваку изјаву на фактури која га идентификује, као да ју је сам својеручно потписао.
6. Изјаву на фактури извозник може сачинити кад се производи на које се она односи извозе, или након њиховог извоза уз услов да се иста у земљи увозници предочи најкасније у року од две године након увоза производа на које се односи.

Члан 23.

Овлашћени извозник

1. Царински органи земље извознице могу овластити било којег извозника (у даљем тексту „овлашћени извозник“), који често обавља испоруке производа на основу овог споразума, за сачињавање изјава на фактури без обзира на вредност производа о којима је реч. Извозник који тражи такво овлашћење мора пружити, на начин који задовољава царинске органе, све гаранције нужне за доказивање статуса производа са пореклом, као и за испуњавање других услова из овог протокола.
2. Царински органи могу одобрити статус овлашћеног извозника уз било који услов који сматрају потребним.
3. Царински органи овлашћеном извознику додељују број царинског овлашћења који се уноси у изјаву на фактури.
4. Царински органи надзираће коришћење овлашћења овлашћеног извозника.
5. Царински органи могу у било ком тренутку одузети овлашћење. То ће учинити онда кад овлашћени извозник више не пружа гаранције из става 1, кад не испуњава услове из става 2. или на неки други начин неправилно употребљава овлашћење.

Члан 24.

Важност доказа о пореклу

1. Доказ о пореклу важи четири месеца од дана издавања у земљи извозници и мора се у том периоду поднети царинским органима земље увознице.
2. Докази о пореклу који се подносе царинским органима земље увознице након истека рока за подношење наведеног у ставу 1, могу се прихватити у циљу примене повлашћеног третмана кад је неподношење тих докумената пре истека крајњег рока било изазвано ванредним околностима.
3. У осталим случајевима закаснелог подношења царински органи земље увознице могу прихватити доказе о пореклу кад су производи испоручени пре напред наведеног крајњег рока.

Члан 25.

Подношење доказа о пореклу

Докази о пореклу подносе се царинским органима земље увознице у складу са поступцима који се примењују у тој земљи. Поменути органи могу захтевати превод доказа о пореклу, а такође могу захтевати да увозну декларацију прати и изјава увозника о томе да производи испуњавају услове потребне за примену овог споразума.

Члан 26.

Сукцесивни увоз

Кад се на захтев увозника и под условима које су одредили царински органи земље увознице, увозе у више пошиљки, растављени или несастављени производи у смислу Основног правила 2(а) Хармонизованог система, који се сврставају у одељке XVI и XVII или у тарифне бројеве 7308 и 9406 Хармонизованог система, царинским органима се за такве производе подноси само један доказ о пореклу при увозу прве делимичне пошиљке.

Члан 27.

Изузећа од доказивања порекла

1. Производи које приватна лица у малим пакетима шаљу приватним лицима или који су део личног пртљага путника признају се као производи са пореклом па се за исте не захтева подношење доказа о пореклу, под условом да се такви производи не увозе за трговачке сврхе, и да су декларисани као производи који испуњавају услове из овог протокола, и кад нема сумње у истинитост такве изјаве. У случају производа послатих поштом, таква изјава може се дати на царинској декларацији CN22/CN23 или на листу хартије који се прилаже том документу.
2. Појединачни увоз који се искључиво састоји од производа за личну употребу примаоца или путника или њихових породица не сматра се увозом трговачке природе ако је из природе и количине производа очигледно да нису намењени за комерцијалну употребу.
3. Укупна вредност тих производа не може прелазити 500 евра у случају малих пакета или 1.200 евра у случају производа који су део личног пртљага путника.

Члан 28.

Пратећа документа

Документи из члана 17. став 3. и члана 22. став 3. који се користе у циљу доказивања да се производи обухваћени уверењем о кретању робе EUR.1 или изјавом на фактури могу сматрати производима са пореклом из Турске, из Србије или из једне од других земаља или територија наведених у чл. 3. и 4, и да испуњавају остале услове из овог протокола, могу се између осталог састојати од следећег:

- (а) директних доказа о поступцима које је предузео извозник или добављач за добијање односне робе, садржаних на пример у његовим рачунима или унутрашњем књиговодству;
- (б) документа који доказују порекло употребљених материјала, издатих или сачињених у Турској или у Србији, где се ти документи користе у складу са националним законодавством;
- (в) документа који доказују обраду или прераду материјала у Турској или у Србији, издатих или сачињених у Турској или у Србији, где се ти документи користе у складу са националним законодавством;
- (г) уверења о кретању робе EUR.1 или изјаве на фактури које доказују порекло употребљених материјала, издатих или сачињених у Турској или у Србији у складу са овим протоколом, или у некој од других земаља или територија наведених у чл. 3. и 4, у складу са правилима о пореклу која су идентична правилима у овом протоколу.
- (д) одговарајућих доказа који се односе на обраду или прераду извршену изван Турске или Србије применом члана 12, којима се доказује да су испуњени услови из тог члана.

Члан 29.

Чување доказа о пореклу и пратеће документације

1. Извозник који поднесе захтев за издавање уверења о кретању робе EUR.1 чуваће документе из члана 17. став 3. најмање три године.

2. Извозник који сачињава изјаву на фактури најмање три године чуваће копију те изјаве на фактури, као и документе из члана 22. став 3.
3. Царински органи земље извознице које издају уверење о кретању робе EUR.1 чуваће најмање три године образац захтева из члана 17. став 2.
4. Царински органи земље увознице чуваће најмање три године уверење о кретању робе EUR.1 и изјаве на фактури који су им поднети.

Члан 30.

Неслагање и формалне грешке

1. Проналажење мањих неслагања између изјава у доказу о пореклу и оних у документима који се подносе царинским органима у сврху обављања формалности за увоз производа неће *ipso facto* учинити доказ о пореклу неважећим и ништавним ако се исправно установи да тај документ заиста одговара достављеним производима.
2. Очите формалне грешке, попут куцаних, у доказу о пореклу неће бити разлог одбијања тог документа, ако те грешке нису такве да изазивају сумњу у тачност изјава датих у том документу.

Члан 31.

Износи изражени у еврима

1. За примену одредаба из члана 22. став 1. тачка (б) и члана 27. став 3. у случајевима кад се фактура испостави у некој другој валути, а не у еврима, износи у националној валути Турске, Србије и других земаља или територија наведених у чл. 3. и 4, биће од стране сваке земље на коју се то односи једном годишње исказани у износима израженим у еврима.
2. За пошиљку се могу уважити погодности из члана 22. став 1. тачка (б) и члана 27. став 3. позивањем на валуту у којој је рачун испостављен, у складу са износом који је утврдила земља на коју се то односи.
3. Износи које треба применити у било којој од домаћих валута су оне противвредности у оној националној валути, које су једнаке износима израженима у еврима према курсу на први радни дан у октобру. Стране уговорнице доставиће једна другој наведене износе до 15. октобра, а примењиваће их од 1. јануара следеће године.
4. Земља може износ, који добије приликом прерачунавања износа израженог у еврима у домаћу валуту, заокружити према горе или према доле. Заокружени износ не сме се разликовати од износа који се добије приликом прерачунавања за више од 5%. Земља може задржати и неизмењену противвредност у домаћој валути као износ изражен у еврима, ако приликом годишњег усклађивања предвиђеног ставом 3, прерачуната противвредност тог износа, пре било каквог заокруживања, резултира повећањем које је мање од 15% износа израженог у националној валути. Противвредност у домаћој валути може остати неизмењена, ако би се због прерачунавања смањила противвредност у тој националној валути.
5. Заједнички комитет може, на захтев Турске или Србије, поново размотрити износе изражене у еврима. Приликом тог разматрања, Заједнички комитет ће узети у обзир жељу очувања стварних ефеката предметних вредносних ограничења. У том циљу може се донети одлука о промени износа изражених у еврима.

Г л а в а VI

МЕТОДИ АДМИНИСТРАТИВНЕ САРАДЊЕ

Члан 32.

Међусобна помоћ

1. Царински органи Турске и Србије доставиће једна другој узорке отисака печата који се користе у њиховим царинарницама за издавање уверења о кретању робе EUR.1 заједно са адресама царинских органа задужених за проверу тих уверења и изјава на фактури.
2. Ради обезбеђивања правилне примене овог протокола, Турска и Србија помагаће једна другој путем надлежних царинских администрација у провери исправности уверења о кретању робе EUR.1 или изјава на фактури и тачности података из тих докумената.

Члан 33.

Провера доказа о пореклу

1. Накнадне провере доказа о пореклу обављаће се насумице или у сваком случају оправдане сумње царинских органа земље увознице у исправност таквих докумената, порекло робе о којој се ради или у испуњење других услова из овог протокола.
2. У циљу спровођења одредби из става 1, царински органи земље увознице вратиће уверење о кретању робе EUR.1 и фактуру, уколико је била поднета, изјаву на фактури, или копију тих докумената, царинским органима земље извознице, уз навођење разлога за проверу, где је то потребно. Сви прибављени документи и подаци који указују на то да је податак у доказу о пореклу нетачан биће достављени као доказ уз захтев за проверу.
3. Проверу ће извршити царински органи земље извознице. У том циљу имају право да захтевају било које доказе и да спроведу било који преглед извозникових рачуна или било коју другу проверу коју сматрају потребном.
4. Ако царински органи земље увознице одлуче суспендовати одобрење повлашћеног третмана за конкретне производе у очекивању резултата провере, увознику ће бити понуђено преузимање робе уз све потребне мере предострожности.
5. Царински органи који затраже проверу биће обавештени о резултатима те провере што пре. Ти резултати морају јасно показивати да ли су документи веродостојни и могу ли се конкретни производи сматрати производима са пореклом из Турске, из Србије или из неке друге земље или територије наведене у чл. 3. и 4. и да ли испуњавају друге услове из овог протокола.
6. Ако у случају оправдане сумње одговор не стигне у року од десет месеци од дана подношења захтева за проверу, или ако одговор не садржи податке довољне за утврђивање веродостојности документа о којем је реч или стварног порекла производа, царински органи који су поднели захтев ће, осим у изузетним околностима, ускратити право на повлашћени третман.

Члан 34.

Решавање спорова

Ако дође до спорова у односу на поступке провере из члана 33. који се не могу решити између царинских органа који су поднели захтев за проверу и царинских органа одговорних за обављање провере, или кад се у њима поставља питање тумачења овог протокола, исти се упућују Заједничком комитету.

У свим случајевима решавање спорова између увозника и царинских органа земље увознице примењује се законодавство те земље.

Члан 35.

Казне

Казниће се свако лице које изради или омогући да се изради документ који садржи нетачне податке у циљу прибављања повлашћеног третмана за производе.

Члан 36.

Слободне зоне

1. Турска и Србија предузеће све потребне мере за обезбеђење да производи којима се тргује, а обухваћени су доказом о пореклу, те током транспорта користе слободну зону смештену на њиховом подручју, не буду замењени другом робом и да не буду подвргнути другом поступању осим нормалних поступака за спречавање њиховог пропадања.
2. Изузимајући од одредбе садржане у ставу 1, када се производи са пореклом из Турске или из Србије увозе у слободну зону и обухваћени су доказом о пореклу, а подлежу обради или преради, надлежни органи издаће ново уверење о кретању робе EUR.1 на захтев извозника, ако је извршена обрада или прерада у складу с одредбама овог протокола.

Г л а в а VII

ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 37.

Роба у провозу или у складишту

Роба која испуњава услове из Главе II и која се на дан ступања на снагу Споразума налази у транспорту или је привремено смештена у Турској или у Србији у царинским складиштима или слободним зонама, може се сматрати производима са пореклом под условом да се, у року од четири месеца од тог датума, царинској служби Стране уговорнице - увознице поднесе накнадно издат или сачињен доказ о пореклу, као и било које доказе којима се потврђују услови транспорта.

Члан 38.

Прилози

Прилози I, II, III, IV и V уз овај протокол чине његов саставни део.

Члан 39.

Измене Протокола

Заједнички комитет може одлучивати о изменама одредби овог протокола.